

Nr 164.

Av herr **Sjölander**, om *indragning till staten av vissa krigstidsvinster å handel med fastighet.*

Den livliga handel, som under krigsåren förekommit med såväl jordbruks- som bostadsfastigheter, har utan tvivel varit till synnerligen stort men för det sunda jordbruket, förvärrat våra förut ganska svåra bostadsförhållanden och rent av tangerat samhällsfientliga gränser. Samvetslösa ockrare hava utan att nedlägga det minsta gagnande arbete på egendomen endast genom några få penndrag tjänat oerhörda förmögenheter. Många av dessa hava även undandragit sig att i full utsträckning låta beskatta sig för den verkliga inkomst, denna illojala handel inbringat dem. Uppenbart är, att dessa oskäligen vinster, som skördats under extra ordinära förhållanden, äro att betrakta som en indirekt stöld från samhället och böra i rättvisans intresse återbördas till de lojala inom riket. Visserligen kan invändas, att det icke är blott på detta område, det s. k. jobberiet florerat, och att efterräkningen bör gå över lag. Dock bör en början göras för att sedan utsträckas i den mån, som anses rättvist och erforderligt. Då varje köp av fastigheter är förenat med bevittnade köpehandlingar, gives här ett tillfälle för staten att på ett ganska effektivt sätt kontrollera, huru stor verkliga vinsten för säljaren i regel varit. Egendomsaffärernas räkenskapsböcker torde i många fall även kunna lämna åtskilliga upplysningar.

Givet är, att åtskillnad måste göras på säljare och på arten av köp. En del säljare hava sålt sina ärvda eller före krigsåren innehavda fastigheter, på vilka de nedlagt arbete, för att övergå till annat yrke eller av ålderdomsskäl velat slå sig i ro, andra däremot hava genom sina köp endast haft för avsikt att på kortast möjliga tid förtjäna en förmögenhet utan

att hava nedlagt motsvarande arbete, som berättigar till dylik vinst. Det är dessa kristidshajar, som i främsta rummet böra hållas efter.

Med harm har den lojala medborgaren iakttagit, huru den ena större jordbruksfastigheten efter den andra under kort tid, endast inom ett år, flera gånger om bytt ägare, och huru var och en av dessa gjort oförtjänta vinster. På samma gång har jordbruket på dessa gårdar, som råkat i jobbarehänder, lämnats alldeles å sido. Gårdar, som förut fött hundratals kreatur, ha stått utan nämnvärd kreatursbesättning till svårartad skada för produktionen.

Den allmänna opinionen fordrar, att dessa oförtjänta kristidsvinster återbördas till samhället. Med anledning därav bör staten tillsätta en reduktionskommitté, vilken skulle erhålla maktbefogenhet att till staten indraga alla av mellanhänder och s. k. jobbare gjorda vinster å all fast egendom såväl i stad som landsbygd. I de fall eventuellt reduktionskommittén prövar skäligt, bör lindring kunna medgivas.

De, som sålt fäderneärvda gårdar eller före krigets början innehavda fastigheter, böra beläggas med skatt enligt skatteförordningen för den del av försäljningssumman, som överstiger fastighetens taxeringsvärde det år fastigheten såldes.

Försök att genom vilseledande uppgifter eller på annat sätt undandraga staten möjligheten att till samhället återbörda dessa oskäligen krigstidsvinster beläggas med frihetsstraff svarande mot förseelsen.

De penningemedel, som på detta sätt skulle komma statsverket till godo, böra, då det gäller jordbruksfastigheter, användas till befrämjande av jordbruket, särskilt egnahemsrörelsen, och, då det gäller annan fastighet, användas för bostadsfrågans lösning.

Med anledning av ovan anförda hemställas, att riksdagen måtte besluta,

att till staten indraga *oskäligen* krigstidsvinster, mellanhänder och s. k. jobbare vunnit genom handel med såväl jordbruksfastigheter som annan fastighet under åren 1915—1919.

Stockholm den 21 januari 1919.

Oscar E. Sjölander.